

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Kazuistika dítěte

**Podpora přirozeného rozvoje řeči u dětí – primární
logopedická prevence**

Kroměříž

září 2021–únor 2022

Zpracoval/a: Kristýna Gazdová

Kazuistika dítěte

Osobní údaje:

Jedná se o holčičku Věrušku, ve věku 6 let a 8 měsíců.

Osobní anamnéza:

Věra je druhorozeným dítětem matky. Těhotenství probíhalo bez komplikací, porod byl přirozený. Vývoj dítěte v raném dětství – sedět začala v 7 měsících, chodit ve 12 měsících, první slova kolem 1 roku, věty o přibližně dvou slovech začal tvořit ve 20 měsících).

Není náchylná na nemoci, bez úrazů a operací.

Rodinná anamnéza:

Matka – 37 let, vysokoškolské vzdělání, učitelka ve školní družině,

Otec – 39 let, středoškolské vzdělání, automechanik

Sestra – starší, 9 let

Rodina je bezproblémová.

Školní anamnéza:

Jemná i hrubá motorika se vyvíjí dle přirozeného vývoje. Lateralita je pravá. Ve sluchovém vnímání je lehké oslabení, naopak zrakové vnímání přiměřené věku. Věra má narušenou komunikační schopnost – expresivní forma vývojové dyslálie a verbální dyspraxie. Grafomotorický vývoj je oslabený.

Věra je mírně emočně nevyzrálá, má potíže se samostatností a potřebuje své vlastní tempo. Je zbrklá a je potřeba se vždy ujistit, že aktivity pochopila správně.

Kognitivní vývoj dítěte je přiměřen jeho věku a je poměrně výmluvná. Ve školce se zapojuje do kolektivu, má ovšem ráda svůj klid a řád.

Problémy před vstupem do programu:

S Věrou jsme neměli problém s adaptací, naopak se nám hned zpočátku podařilo navázat dobrý kontakt. Byla trochu stydlivá, ale otevřená, což je však součástí dívčina charakteru. Jakmile jsme se poznávací hrou seznámili více, vřele si se mnou povídala a projevila zvědavost k našemu programu.

Věře stále dělá problém výslovnost hlásek *s, š, r, ř*, na nichž momentálně s logopedickým doprovodem pracuje. I ve známém prostředí je méně komunikativní, ale nestydí se. Při dialogu se rozvykládá. Vyskytuje se problém se stavbou vět a omezenou slovní zásobou. V průběhu školního roku udělala méně pokroků ve výslovnosti – je potřeba stále více trénovat i doma s rodiči.

Průběh spolupráce:

První hodinu jsme se s Věrou zaměřili hlavně na to, abychom se vzájemně poznali. Zahráli jsme si pár her, při kterých jsme se o sobě dozvěděli nějaké věci a Věra mi pověděla o tom, jak to u nich ve školce funguje. Během těchto her a povídání jsem se mohla zaměřit na Věřčinu řečovou úroveň. Po tom, co se Věrka rozmluvila šlo poznat, že udělal za celou dobu ve školce drobné pokroky a je na dobré cestě k celkové řečové nápravě. Je velmi komunikativní a ráda si vykládá. Vidím lehké nedostatky ve slovní zásobě a již zmiňovaném problému ve výslovnosti písmen *s, š, r a ř*, (občas *c,č*) na které se momentálně nejvíce doma i s paní učitelkou zaměřuje a pracuje na jejím zdokonalení.

1. SETKÁNÍ – úvodní hodina

- Téma: Povídej mi pohádku
- Seznámení, povídání o rodině, o školce
- Rozcvička mluvidel
 - o Náladové hrátky – ten nejmilejší úsměv, ten nejstrašidelnější...
 - o Oromotorická cvičení (kartičky na rozvoj motoriky mluvidel)
- Jemná motorika (navlékání korálků – vyšetření laterality)
- Pohádka o jazyku a dechová cvičení (sfoukávání svíčky, vonění ke kytice)
- Logopedická hra
 - o Tleskni, když uslyšíš písmenko!

Reflexe: S dívkou se mi příjemně spolupracuje a překvapilo mě, jak rychle se na naši hodinu adaptovala. Nejvíce ji bavila obličejová část, kterou jsme si ještě na konci několikrát zopakovali. U logopedické hry Věrce chvíli trvalo, než přišla na to, co po ní chce. Po několika příkladech a procvičení však neměla problém.

2. SETKÁNÍ

- Téma: Sluchové hrátky
- Rozcvička mluvidel
 - o Oromotorická cvičení
- Logopedická omalovánka
- Rozvoj sluchového vnímání
 - o Sluchové pexeso
 - o Znělost
- Rozvoj hrubé motoriky
 - o Skákání panáka
 - o Hra „Kuba řekl“
- Rozvoj jemné motoriky
 - o Modelování s plastelínou
 - o Dotýkání prstů obou rukou (s říkadlem)

Reflexe: Byla jsem obeznámena s tím, že Věra je na sluch slabší, a tak jsem se dnes rozhodla zjistit, jak na tom je. Věra mě mile překvapila, protože jí až na pár sluchových cvičení nedělalo nic problém. Při znělosti se jednou spletla, ale moc se snažila a bylo vidět, že ji to baví.

3. SETKÁNÍ

- Téma: Žabka a její svět
- Tvorba oromotorické pomůcky
 - o žabka s obličejem pro rozvoj motoriky mluvidel
- Procvičování motoriky mluvidel viz. Obr. 1
- Grafomotorický pracovní list
- Rozvoj zrakového vnímání
 - o Hádání, co zmizelo pod šátkem (vyměňuji předměty, postupně přidávám/oddělávám)
- Logopedická hra
 - o Napodobování zvuků (ssss, bzzz, bim bam bim, apod...)
- Rozvoj jemné motoriky
 - o zapínání knoflíků

Reflexe: Při tvorbě oromotorické pomůcky si Věrka sama vymýšlela obličej, které bude žabka mít. To mě překvapilo, protože většina obrázků se shodovala s naší rozcvičkovou rutinou. Při grafomotorickém pracovním listě jsem musela dávat pozor na správný úchop tužky, který byl ale po jednom upozornění opět správný. Hra na hledání sy-kavek Věrce dělala problém.

4. SETKÁNÍ

- Téma: Hrátky s dechem
- Rozcvička mluvidel
 - o Oromotorická cvičení (+ pusinka nafouklá jako jedna velká bublina)
- Dýchací cvičení
 - o Dýchání nosem: hluboký nádech pouze nosem, vydechování nosem i ústy
 - o Foukání do bublifuku
 - o Dechový fotbalík
- Procvičení jemné motoriky
 - o Prstová říkanka
- Grafomotorické cvičení
- Logopedická hra
 - o Na datla: dítě vytukává počet slabik

Reflexe: Rozcvičku mluvidel už dělá Věrka skoro zcela sama. Dechová cvičení Věrce šla a největší úspěch měl fotbal. Měly bychom více trénovat dýchání nosem a vydechování ústy – to dělalo zpočátku problém.

5. SETKÁNÍ

- Téma: Mráz ťuká na vrátka
- Rozcvička mluvidel
 - o Oromotorická cvičení
- Logopedická hra
 - o Tleskni, když uslyšíš písmenko!
 - o Hra na datla: dítě vytukává počet slabik
- Rozvoj zrakového vnímání
 - o Pracovní list: hledání rozdílů (sněhuláci)
 - o Pracovní list: bludiště (zimní)
- Rozvoj jemné motoriky
 - o Malování prsty – zimní prostředí

Reflexe: Rozcvičku mluvidel už dělá Věra sama. Občas si vyměníme role a ona mi ukazuje, co za obličej zrovna máme udělat. Při volbě pracovních listů zaměřených na hledání rozdílů bych měla příště zvolit složitější obrázek. Malování prsty Věru bavilo nejvíce a z obrázku se stal pěkný dárek pro maminku.

6. SETKÁNÍ

- Téma: Zimní radovánky
- Rozcvička mluvidel
 - o Oromotorická cvičení
- Rytmizace říkadel (zimní říkanka)
- Logopedické hry se slovy
 - o Slovní zásoba: „Šla babička do městečka a koupila tam...“
 - o Přirovnání – „vysoký jako... (komín), velký jako... (obr)“
- Procvičení jemné motoriky
 - o Prstová říkanka
 - o Říkanka s ukazováním (Vařila myšička kašičku)

Reflexe: U slovní zásoby vidím stále nedostatky – tyto logopedické hry dělaly Věrce problém. Ostatní cvičení proběhla bez problému.

7. SETKÁNÍ

- Téma: O Koblížkovi
- Rozcvička mluvidel
 - o Oromotorická cvičení
- Logopedická omalovánka
- Rozvoj jemné motoriky
 - o Dotýkání prstů obou rukou

- Modelování s plastelínou
- Pohádka o koblížkovi
 - Přiřazování obrázků dle části pohádky: hraní si s pořadím, pohádka naruby

Reflexe: Vzájemné dotýkání prstů Věru překvapilo a dělalo jí ze začátku problém. S pohádkou naruby byl největší úspěch a Věra se u ní hodně rozmluvila a byla kreativní. U omalovánky jsem musela párkrát upozorňovat na přetahování – po chvíli začala s nedbalým vykreslováním. Musela jsem taky dohlížet na správný směr tahu.

8. SETKÁNÍ

- Téma: Hrátky se slovy
- Rozcvička mluvidel
 - Oromotorická cvičení
- Procvičení jemné motoriky
 - Prstová říkanka
 - Dotýkání prstů obou rukou – zkoušení poslepu
- Grafomotorická cvičení
 - Pracovní listy viz příloha
- Logopedické hry
 - Nadřazené pojmy
 - Slovní opaky
 - Slovní kopaná
 - Neúplné věty: říkám neúplné věty a dítě doplňuje

Reflexe: Dnes jsme opakovali dotyky prstů a Věre to šlo o mnoho lépe. Pracovní listy plnila se správným úchopem, ale všimla jsem si opětovného přetahování a špatného směru – po upozornění si Věra dávala větší pozor. U slovní zásoby jsme se naučili některá nová slova a pověděli si o jejich významu. Nadřazené pojmy jsou pro Věru těžké a s tímto pojmem se setkala poprvé.

9. SETKÁNÍ

- Téma: Pohádka naruby
- Rozcvička mluvidel
 - Oromotorická cvičení
- Dýchací cvičení
 - Rozfoukávání kaněk barev a lepení očiček – bacily
- Pracovní list
 - Doplnování rýmů
- Logopedická hra
 - Tleskni, když uslyšíš písmenko!
- Rozvoj sluchového vnímání
 - Rozpoznávání písmen (brusssle – dítě ukáže na hada, který dělá sss...)

Reflexe: Z počátku Věre dělalo problém rozfoukávat kaňky barev – se cvičením se ale poprala a vzápětí přišla na správný způsob. S doplňováním rýmů jsem musela být více nápomocná, než jsem očekávala – budeme si rýmy častěji opakovat. Rozpoznávání sykavek se od minule zlepšilo.

10. SETKÁNÍ

- Téma: Sýkorka v zimě
- Rozcvička mluvidel
 - Oromotorická cvičení
 - Pohádka o jazyku
- Grafomotorické cvičení
- Logopedická hra
 - Na datla: dítě vytukává počet slabik
- Rozvoj zrakového vnímání
 - Sýkorka: hledání tvarů

Reflexe: Dnes jsme měli opakovací hodinu a všechna cvičení probíhala bez problému. K rozcvičce Věra sama přispěla novými cvičeními a zařadili jsme je do naší mluvidlové rutiny.

11. SETKÁNÍ

- Téma: Hledej, šmudlo
- Rozcvička mluvidel
 - o Oromotorická cvičení
- Rozvoj jemné motoriky
- Rozvoj zrakového vnímání
 - o Obrázky v řadě: v řadě se nachází obrázek, který zde nepatří – ten dítě hledá
 - o Pracovní list: dokreslení chybějící části obrázku

Reflexe: Hledání obrázků v řadě jsme dělali od lehčích po ty těžší obrázky. Ty lehké zvládla Věra s přehledem, u tučňáků jsme se na chvíli zdrželi. Obrázky v řadě jsme spojili s opakováním slov nadřazených a podřazených, jelikož s nimi měla Věra v předešlých setkáních problém.

12. SETKÁNÍ

- Téma: Slyšíš to také?
- Rozcvička mluvidel
 - o Oromotorická cvičení
- Procvičení jemné motoriky
 - o Prstová říkanka
 - o Dotýkání prstů obou rukou
 - o Navlékání korálků
- Logopedická hra
 - o Napodobování zvuků (ssss, bzzz, bim bam bim, apod...)
- Rozvoj hrubé motoriky
 - o Hra „Kuba řekl“

Reflexe: Dnes byla Věra méně komunikativní a ze začátku se jí aktivity nechtěly moc dělat. Po zopakování oblíbených obličejových projevů se to však zlepšilo a nám se pracovalo lépe. S dotýkáním prstů Věra už takřka nemá problém a korálky jsme navlékali nejen podle barev, ale také různé počty – překvapilo mě, jak je matematicky zdatná.

13. SETKÁNÍ

- Téma: Poznáváme svět kolem nás
- Rozcvička mluvidel
 - o Oromotorická cvičení
- Hry se slovy
 - o Hledání významu: *k čemu je co dobré, co se s tím dělá, kdo to potřebuje, např. koš na houby, na prádlo, na odpadky, na basketbal...*
 - o Hledání protikladů: černá/bílá, malý/velký...
- Sluchové vímání, znělost
- Grafomotorický list

Reflexe: Dnešní cvičení Věře nedělalo problém, ale v programu chyběla nějaká zábavnější aktivita. Neuvedomila jsem si, že je dnešní program spíše povídací, a tak jsme v polovině zařadili sluchové pexeso.

14. SETKÁNÍ

- Téma: Zvuky kolem nás
- Rozcvička mluvidel
 - o Oromotorická cvičení
 - o Pohádka o jazyku
- Logopedické hry
 - o Tleskni, když uslyšíš písmenko!

- Napodobování zvuků (ssss, bzzz, bim bam bim, apod...)
- Rozvoj hrubé motoriky
 - Skákání panáka
 - Hra „Kuba řekl“

Reflexe: Pohádku o jazyku jsme zařadili, protože ji má Věra moc ráda. Příběh jsme trochu modifikovali a Věra mě překvapila svými návrhy pokračování pohádky. Logopedické hry už zvládá o dost lépe, než v předchozích hodinách.

15. SETKÁNÍ

- Téma: Hrátky s dechem
- Rozcvička mluvidel
 - Oromotorická cvičení
- Dechové cvičení
 - Návuk správného dýchání
 - Foukání do bublifuku
 - Hraní fotbalu s papírovou kuličkou (*2 branky, foukání pomocí brčka směrem do branky*)
- Rozvoj jemné motoriky (kresba postavy)

Reflexe: Největší pokrok vidím v návuku správného dýchání – už se Věrce podařilo lépe zkorigovat nádech a výdech. Zaregistrovala jsem špatný úchop tužky, avšak po upozornění ji Věra uchopila správně. Kresbu postavy jsem měla možnost porovnat s kresbou z nástupu do školky a byl vidět velký pokrok.

16. SETKÁNÍ

- Téma: Tíše, tíše, slyšíš to také?
- Rozcvička mluvidel
 - Oromotorická cvičení
- Grafomotorické cvičení
- Logopedická hra
 - Tleskni, když uslyšíš písmenko!
 - Na datla: dítě vyťukává počet slabik
- Loučení – vzájemné kreslení obrázků

Reflexe: Dnešním dnem jsem měla možnost všimnout si pokroku, který jsme udělali. Zlepšení jsem viděla hlavně v logopedických hrách, které ze začátku trochu vázly. Naši mluvidlovou rutinu navíc Věrka zvládá sama a dokonce ji začala dělat pravidelně doma s rodiči.

Závěr, metodická doporučení:

S Věrkou se mi pracovalo velice dobře. Do cvičení měla většinu času mnoho energie a chtěla se učit nové věci. Jde poznat, že naše cvičení někdy opakovala i s rodiči, což naší spolupráci jenom prospělo. Naučila se spoustu nových her a také nových slov, což prospěje její slovní zásobě. Jsou určitá místa, kde se stále zadrhává a chtělo by v procvičování pokračovat, avšak vzhledem k její šikovnosti snad brzy vše dožene. Věrce se začíná dařit určovat nadřazené a podřazené pojmy a sluchová cvičení se v průběhu naší spolupráce také zlepšila. Jemná i hrubá motorika je bezproblémová a myslím, že bude Věrka v průběhu roku dělat další pokroky.